

TOVERITAR

The State Historical Society

This Issue of the Toveritar contains no articles such as require an affirmed translation according to Act of Oct. 15th, 1917.

No. 24 PAINOS 10,158 Tiistaina, Kesäkuun 14 p.—Tuesday, June 14th. 1921—Yhdestoista Vuosik.

ÄITIEN YHTEISKUNNALLINEN HUOLTO JA PIKKUPARANNUKSET

(Eri lähteitten muk. T. H.)

(Jatk. edell. numeroon.)

Tanskassa määrää laki tehdastyössä oleville lastensyntyäjille neljän viikon lepoajan synnytyksen jälkeen, ja ainoastaan siinä tapauksessa saa nainen aikasemmin jälleen ryhtyä työhön, että hän lääkärin todistuksella toteaa ettei siitä koidu vaaraa hänelle itselleen eikä lapselle. Puheenalaisena lepoaikana voi lapsensyntyjä varattomuuden nojalla saada apurahaa kunnan varoista, eikä tätä avustusta saa lain kannalta lukea vaivaisavun luontoiseksi. Sairasvakuutus ei ole pakollinen, mutta hyväksytyt sairaskassat, joissa on noin puolet naisia, saavat valtiolta melkoista avustusta. Sairaskassan säännöt voivat sisältää määrärahan apurahan antamisesta kerta kaikkiaan kassanjäsenelle synnytystapauksessa, ja taudin kohdatessa on hän oikeutettu kahdeksannesta päivästä lukien synnytyksen jälkeen saamaan tavallisen sairavapun, joka ei saa olla suurempi kuin kaksikolmannesta hänen keskimääräisestä työansioistaan, eikä 40 äyriä pienempi.

Italiansa ei tehdaslaitoksessa palveleva nainen lain mukaan saa olla työssä neljän viikon aikana jälkeen synnytyksen; lääkärin suostumuksella voidaan kuitenkin tämä aika eräissä tapauksissa lyhentää kolmeksi viikoksi. Lapsensyntyjäin avustamiseksi on jo kauvar ollut pohdinnan alaisena kysymys n.s. äitiysrahastojen perustamisesta. Hallitus on siinä suhteessa ehtunut edustajakamarille erinäisiä ehdotuksia. Näiden ehdotusten mukaan tulisivat kaikki tehdaslaitoksissa palvelevat 15 ja 50 ikävuosien välillä olevat naiset vakuutuspakon alaiseksi. Tästä koituvat kustannukset jaettaisiin vakuutettujen ja työntekijöiden kesken, niin että edelliset suorittaisivat 75 penniä vuodessa ja jälkimmäiset niinkään 75 penniä jokaisen vakuutetun puolesta ja kukin lapsensyntyjä saisi sitten avustusta kerta kaikkiaan kolmekymmentä liiraa.

Ranskassa on kysymys toimenpiteisiin ryhtymisestä lapsensyntyjien avustamisesta jo kauvan ollut pohdinnan alaisena ja edustajakamarissa monta kertaa ollut esillä. Vuonna 1909 hyväksyi edustajakamari lain, jonka mukaan nainen voi ilmoitettuaan syyn työntekijälle, keskeyttää työnsä tehtaassa kahdeksaksi viikoksi ennen ja jälkeen synnytysajan, eikä työntekijä ole oikeutettu sinä aikana purkamaan hänen kanssaan tehtyä työsuostumusta, joutuen muuten korvausvelvolliseksi.

Suomessa työvänsuojelulakiin saatiin jo vuonna 1909 seuraava pykälä: "1—Naista, joka on synnyttänyt lapsen, älköön pidettävä työssä neljänä ensimmäisenä viikkona synnytyksen jälkeen.

"2—Älköön myöskään kehittyneessä raskauden tilassa olevaa naista pi-

dettäkö työssä, joka siinä tilassa on, voi se olla vahingollista."

Tuokin vaivainen säännös saatiin ilman, että synnyttäjille maksetaan mitään korvausta. Korvauskysymyksen ratkaisu jäi silloin toistaiseksi. Myöhemmin oli kysymys äitiysvakuutuksen aikaan saamisesta uudelleen eduskunnassa käsiteltävänä useita eri kertoja, vaan käytännössä ei sitä vielä liene toteutettu.

Ylläolevat tiedot Europan eri maista ovat ennen sotaa vallinneesta tilanteesta. Vaan viimeisen imperialistisen sodan aikana oli porvaristokin pakotettu tunnustamaan, että yhteiskunnan on ryhdyttävä tarmokkaasti turvaamaan äitejä ja heidän avustomia lapsiaan. Tämä johtui ensikädessä siitä, että avioliittoja solmittiin vähemmän kuin ennen, koska nuoret miehet riistettiin sotakentille ja toiselta puolen esiintyi voittamattomia taloudellisia esteitä. Ravinto, vaattee, vuokrat ja yleensä elämäncustannukset kohosivat niin korkealle, että se vaikeutti kotien perustamista.

Tästä luonnollisena seurauksena oli se, että syntyväisyys — kokonaisuudessaan väheni — vaikka se suurensi avioliiton ulkopuolella n.s. "sotalapsilla".

Työnriistäjät näkivät huutavan va-

ran lähenevän heitä elleivät työläistyöt (samalla kuin miljoonittain lastasivat työläisnuorukaisia), tuota uusia ihmisiä maailmaan kanuunain ruukiksi tulevaisuudessa, ja mikä tärkeintä, täyttämään vähenevää teollisuuden reserviarmeijaa.

Elleivät tehtaitten porttien taustat ole täynnä työvoimansa kauppaajia, tietää se sitä, että työläisillä on suuremmat edellytykset vaatia parempaa palkkaa ja parempia oloja.

Tämä "vaara" siis on muuttanut porvarillisen moraalin kelloon uuden kielen. Tästä kuvaavana esimerkkinä voi lainata sodan aikana kapitalististen lehtien toimitusosastosta otetut seuraavat rivit:

"Naiselle, joka on tulemassa sotalapsen äidiksi, joka on tekemässä sellaisen uhruksen ihmisavun jatkamiseksi, tulee antaa anteeksi. Nainen ei voi antaa elämäänsä taistelussa niinkuin mies; hän on toisessa kutsumuksessa, mihin sisältyy elämän uudistaminen, ja joka täyttää tämän kutsumuksensa tekee suuremman uhruksen kuin se, joka noudattaa muodollisuuksia."

Englannissa oli näitä sotalapsen äitejä mrs. Pankhurstin mukaan vähintään 37,000 tarvitsemassa yhteiskunnan avustusta. Samallaisia "sotatila"-

äitejä ilmestyi kaikkialla, missä sotaloukkoja pidettiin koolla, niitä oli Ranskassa ja Belgiassa j. ne. Englantilaiset sotilaat ja etenkin upseerit elivät julkisesti "suhteissa" leirien lähtettyville kerääntyneitten ranskattarien kanssa. Saksalaisleireillä Belgiassa oli sama suhde vallitsemassa belgialaisten ja saksalaisten sotilaitten kanssa.

Kuten jo ylläolevasta käy selväksi, täytyi porvariston oman asemansa turvaamiseksi ryhtyä avustamaan valtion myötävaikutuksella, ensin "sotatila"-äitejä, joka sittemmin lienee saanut laajemman lasten ja äitien suojelemisen sekä avustuksen luonteen, kuten Federated Pressin tiedonannosta selviää.

V. 1918—19 Suur-Britannia kulutti 285,500 puntaa hallituksen varoja lasten hyvinvointitarkoituksiin. Vuonna 1918 Ranskan hallitus luovutti 650,000 frangia samaan tarkoitukseen sekä sen lisäksi 3,000,000 frangia muihin lasten ja äitien suojelemissa tarkoituksiin. V. 1919 Belgian hallitus hyväksyi ehdotuksen, jonka mukaan hallitus korvaa puolet niistä kuluista, jotka johtuvat terveyskeskusten ylläpitämisestä sekä lasten hyvinvointityön suorittamisesta.

Lasten suojeleustyön laajentumisesta kaikkialla on ollut seurauksena, että lasten kuolevaisuus on hiljalleen vähentynyt, raportti osottaa n.m. kuinka vuonna 1916, sotatilanteesta huolimatta, lasten kuolevaisuus oli pienemmässä pisteessä kuin koskaan sitä ennen. Lasten yleinen tila Belgiassa sodan loppupuolella kuvattiin paremmaksi kuin normaalisiksi, joka johtui suurimmaksi osaksi terveyskeskusten työstä. Niiden lukumäärä kohosi sodan aikana 70:stä 700:aan. Ranskassa on lasten kuolevaisuus kaikista alhaisin Pariisissa, jossa lasten suojeleminen on kaikista korkeimmillaan ja jossa äidit lapsineen voivat käyttää hyväksien lukuisia terveyskeskuksia sekä niiden johdossa olevien lastenhoitospesialistien apua. Englannissa ja Walesissa lasten kuolevaisuus laskettiin 128:aan tuhatta kohden vuodesta 1901 vuoteen 1910 mennessä, jolloin lastensuojelustoiminpiteet edistyivät huomattavasti. Sitä edellisen kymmenen vuoden ajalla lasten kuolevaisuus oli 153 jokaista tuhatta kohden.

Kun sitten siirrymme kotiaurkkia tarkastelemaan, niin huomaamme, että edessämme on suuri työ ennenkuin olemme saavuttaneet edes näinkään vaatimattomia pikkuparannuksia Yhdysvaltain kongressilta, mitä useimmissa Europan maissa on jo käytännössä.

Yhdysvalloissa ei ole minkäänlaista suojelelakia, joka suojaisi äidiksi tuleva naista kapitalistista riistoa vastaan — ennen tai jälkeen synnytyksen. Minkäänlaista avustusta lapsensyntyäjille ei myöskään ole lainaa-

SUURENA MERKKIPÄIVÄNÄ

Ne nousivat sorronmuuria vastaan, ne vyöryivät kuin meri vaahtinen, hurja, mies, muistetaan puolisoaan sekä lastaan, ja ylkä, aatellen armahintansa, ja armas, seuraten sankariansa, koko pohjakerta näikäinen, kurja, mut kaiptotäysi ja janoava uutta, mitä nyyhkyttännyt oli vuossadat haikkeet, mitä varronnut, vaivat kun viilsivät vaikeet:

työn siunausrunsasta vastaisuutta. Ne pyysivät saada vain kättensä teelmät, ne pyysivät näyttää kylvönsä heelmät ja ikeestä päästä ja loukoista nousta ylös kirkkauteen elon runsaan ja välkeen.

Vain siksi ne kantoivat kälppä ja joustaa vuosikymmenten orjuuden jälkeen.

Ja he riensivät sorronmuuria vastaan kuin vyöryvä, vaahtinen, meuraava meri,

ja intona uhras ainoastaan, jos kulkikin kuolo, jos vuotikin veri. Ja iskuista orjain vapais vallit jo vainon, tuta sortajat sai koko syidensä painon, oli läsnä tilipäivä jo viimeinen suuri, väen voittoisan selkään kun hyökkäsi hunnit,

kun suistua sorronmuur' oli juuri, ja tappion toi viime taistelun tunnit. Mitä viichuus ei vihamichele taannut, mitä voittanut ei väkivoimalla, kalvalla, sen saavutti näin petoskaupalla halvalla— ens kertaa ei petos urhoja kaannut—: myi maansakin ennen kuin tunnusti kansan, kuin kirvoitti kahteet ja aukaisi ansan.

Ja herpautui väen kahlitun paineet, alas muurin harjalta syöstihin erjat, palas lähteilleen meren myrskyisen laineet, verin sortuivat luokkamme sankarit sorjat, ja kaikki, mi maas' oli alhaista

saastaa, min nautinto kansaa riistää ja raastaa, se kuohahti kuin lokapaisuus pinnalle ja sorti ja tallas ja teilas ja tuhos, ja kerskaten nous varas murhaajan rinnalle— rikos, raakuus ja rutsa joka ilmalla uhos.

Ja koskaan ei niin kolkkoa yötä kuin yö mikä varjosti raiskaustyötä, kun kylvettiin joka suunnalle surmaa. Ja sentään taas sees nousee jo huomen ja sentään taas teko joukkoja hurmaa ja uusi on uskallus uurtaja-Suomen. —Henkipatto.

(Jatkoa toisella sivulla)